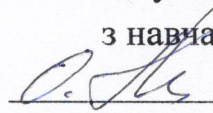

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
 Оксана РАТІ
«31» серпня 2023р.

**БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА
ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Відділення: підприємництва та торгівлі

Циклова комісія: товарознавчо-комерційних дисциплін

Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»

Освітньо-професійна програма: Товарознавство і логістична діяльність

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Мова викладання: українська

Ужгород 2023

Укладач: Ганна ДЕНЧИЛЯ-САКАЛЬ, кандидат біологічних наук, викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Рецензент: Ганна ЧЕРНОБУК, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

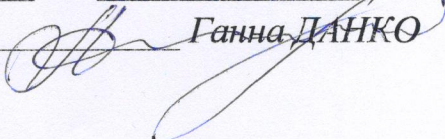
Розглянуто та затверджено на засіданні
ц/к природничо-математичних дисциплін

Протокол № 1 від 31.08.2024р.

Голова ц/к Ганна ЧЕРНОБУК

Розглянуто та схвалено на засіданні робочої групи з розробки,
розвитку ОПІ та випуску фахівців за нею

Протокол № 1 від 30.08.2024р.

Керівник групи: Ганна ДАНКО

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ

« ___ » _____ 2024 р.

« ___ » _____ 2025 р.

« ___ » _____ 2026 р.

1. Мета навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»

Робоча програма з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» призначена для підготовки здобувачів освіти за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр», освітньо-професійною програмою «Товарознавство і логістична діяльність», спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля» та складена за навчальною програмою «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», затвердженою педагогічною радою ВСП «УТЕФК ДТЕУ» від 31.08.2023р. протокол № 1.

Робоча програма складається з тематичного плану, розрахованого на 90 годин (3 кредити ЄКТС) для денної форми навчання, вимог до знань та умінь здобувачів освіти, критеріїв оцінювання, списку рекомендованих джерел.

Метою вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є набуття студентом компетенцій, знань, умінь навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завданням дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є здійснення теоретичної та практичної підготовки, що дозволить: опанувати знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях; забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Предметом вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є аналіз негативного впливу різного роду небезпек на життя та здоров'я людини, а також методів, засобів і заходів захисту від них; правові та організаційні питання основ охорони праці, основи виробничої санітарії та гігієни, основи безпеки виробничих процесів, пожежна безпека.

Відповідно до навчального плану програма розрахована на вивчення дисципліни протягом семестру. Передбачено поєднання лекційних, практичних та проведення семінарських занять.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 5 бальною шкалою: «5» - відмінно; «4» - добре; «3» - задовільно; «2» - незадовільно.

Основні поняття дисципліни:

Безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини. Безпека праці жінок, неповнолітніх та інвалідів. Охорона праці. Електробезпека. Пожежна безпека. Шум, вібрації, електромагнітні поля, випромінювання та їх вплив на здоров'я людини.

Результатами вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є сформована цілісна система теоретичних знань про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, в першу чергу техногенного характеру, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини, а також уміннями і навичками для запобігання їх виникненню.

Лекційні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний характер, використовуються мультимедійні презентації, опорні конспекти, випереджувальні завдання студентів тощо.

Семінарські заняття проводяться з використанням результатів науково-пошукової роботи студентів, захисту цих результатів; поширеними є ситуаційні завдання, ділові ігри, підготовка презентацій з використання сучасних професійних програмних засобів.

Самостійна робота студентів - у відповідності до Положення «Про самостійну роботу здобувача освіти ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

2. Результати вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» (ТЛД)

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.</p>
-------------------------------------	--

Спеціальні компетентності (СК)	СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
---------------------------------------	---

Результати навчання:

Результати навчання (РН)	<p>РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</p> <p>РН11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.</p>
---------------------------------	---

3. Критерії оцінювання навчальних досягнень

Норми оцінок	Критерії оцінювання
Відмінно (5)	Студент оперує програмовим матеріалом, пояснює, аналізує й оцінює значимість набутих знань для власного здоров'я; аналізує нестандартні ситуації, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить висновки, пропонує варіанти обґрунтованих рішень; оцінює різну інформацію щодо безпеки життєдіяльності, користується додатковими джерелами інформації; самостійно застосовує уміння і навички в нестандартних ситуаціях; виявляє наполегливість і рішучість щодо власного здоров'я і власної поведінки в нестандартних ситуаціях.
Добре (4)	Студент виявляє достатній рівень теоретичних знань, вміє самостійно викласти зміст основних понять, виконати завдання кожної теми та поточного контролю в цілому, відповідь дає переважно правильну, достатньо повну, логічну, допускає несуттєві помилки та неточності, деякі відповіді недостатньо змістовні, розуміння навчального матеріалу не завжди є узагальненим. Студент самостійно розв'язує практичні завдання у стандартних ситуаціях, може наводити окремі власні приклади на підтвердження своїх думок, робити висновки.

Задовільно (3)	<p>Студент виявляє середній рівень теоретичних знань, навчальним матеріалом володіє на репродуктивному рівні, здатний відтворити значну його частину, відповідь дає частково правильну або недостатньо обґрунтовану.</p> <p>Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії; допускає неточні і не повні відповіді, не чітко їх формулює, робить окремі помилки у відповіді, але може їх усунути під керівництвом викладача, недостатньо володіє термінологією.</p>
Незадовільно (2)	<p>Студент не засвоїв більшу частину тем програми навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст основних питань програмного матеріалу, не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Має фрагментарні знання теоретичного матеріалу, навчальним матеріалом володіє на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.</p> <p>Студент виконує лише окремі завдання тем та поточного контролю в цілому.</p>

4. Засоби оцінювання

- поточне опитування;
- тестовий контроль (відкриті і закриті тести);
- підсумковий контроль – диференційований залік

**5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
для денної форми навчання**

Назва розділів, тем програми	Кількість годин				
	Всього	Аудиторних			СРС
		Лекційних	Практичні роботи	Семінарські заняття	
Розділ 1. Безпека життєдіяльності					
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	4	2	2	-	-
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	4	2	-	-	2
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.	12	2	2	-	8
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	10	2	2	2	4
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	4	2	2	-	-
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС. Управління силами та засобами ОГ під час НС.	6	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем (розділом) 1	40	12	8	2	16
Розділ 2. Основи охорони праці					
Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці.	12	2	2		8
Тема 2. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.	8	2	2	-	4
Тема 3. Основи виробничої безпеки.	8	2	-	2	4

Тема 4. Травматизм та професійні захворювання.	16	6	2	2	6
Тема 5. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	6	2	2	-	4
Разом за розділом 2	50	14	8	4	26
Всього годин	90	26	16	6	42

6. Зміст дисципліни (теми програми)

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год	Види роботи на занятті	Форми контролю
Розділ 1. Безпека життєдіяльності Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.				
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - про зв'язок курсу «Безпека життєдіяльності» з навчальними дисциплінами та практикою життєвого досвіду; - мету та основні завдання курсу «Безпека життєдіяльності»; - основні етапи розвитку проблеми забезпечення безпеки життєдіяльності людини; - основні поняття, визначення та терміни безпеки життєдіяльності; - загальні положення теорії управління ризиком; - основні положення концепції прийняттого(допустимого) ризику; - класифікацію джерел небезпеки, небезпечних та шкідливих факторів. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ідентифікувати небезпеку; - визначити зону небезпеки; - визначити причини та можливі наслідки небезпек; - класифікувати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори; - оцінювати рівень небезпеки. 	<p><u>Заняття №1</u> Лекція №1</p> <p>Тема: Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Модель життєдіяльності людини. 2. Поняття небезпеки, небезпечних ситуацій. Поняття потенційної небезпеки. 3. Класифікація небезпек. Характеристика небезпечних та шкідливих факторів. 4. Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація та кваліфікація небезпек. <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2	Робота з мультимедіа, випереджаючі завдання, бесіда	
	<p><u>Заняття №2</u> Практична робота №1</p> <p>Тема: «Оцінювання ризиків щоденного життя у мирний і воєнний час»</p> <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2	Робота з практичними завданнями	Оформити звіт про роботу

Тема: 2 Природні загрози, характер їхніх проявів на людей тварин рослин, об'єкти економіки

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - причини та характер виникнення абіотичних природних небезпек; - основні заходи, спрямовані на запобігання природних небезпек та мінімізацію їх негативних наслідків; - причини та характер виникнення природних небезпек; - основні джерела антропогенного забруднення живих організмів та навколишнього середовища; - основні види інфекційних захворювань, їх збудники, симптоми та профілактику виникнення; - причини та наслідки виникнення особливо небезпечних хвороб у сучасному урбанізованому середовищі. 	<p>Заняття №3 Лекція №2</p> <p>Тема: Загальна характеристика природних небезпек. Біологічні небезпеки</p> <p align="center">План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація природних небезпек. Інфекційні захворювання тварин і рослин. 2. Біологічні небезпеки. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів. 3. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2	Робота з мультимедіа, перегляд відеофільму, випереджаючі завдання	Усне фронтальне опитування
<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати профілактичні заходи захисту від тектонічних стихійних лих; - приймати рішення, спрямовані на запобігання руйнівним наслідкам топологічних природних небезпек; - аналізувати вплив природних небезпек на організм людини; - уникати негативних наслідків природних небезпек. 	<p>С.Р.С. №1</p> <p>Тема: Природні небезпеки</p> <p align="center">План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ. 2. Негативний вплив на життєдіяльність людей атмосферних стихійних лих. 3. Небезпечні гідрологічні процеси та явища, що ними формуються. 4. Природні загрози, та характер їхніх проявів на об'єкти економіки. <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2		Опрацювання питань плану

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - види, причини та характер виникнення техногенних небезпек; - особливості появи промислових аварій, катастроф та їх наслідки; - основні характеристики іонізуючих випромінювань; - вимоги до транспортування небезпечних речовин; - вплив іонізуючих випромінювань на живі організми; - дію електричного поля і електричного струму на організм людини; - основні заходи та засоби захисту від джерел випромінювання; - вплив токсичних речовин на організм людини, основні заходи та засоби захисту від цього впливу; <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати вплив техногенних небезпек на організм людини; - зменшення шум та вібрації на організм людини; - порівнювати природні та штучні джерела іонізуючих випромінювань; - визначати фактори дії електричного струму на організм людини; - уникати негативних наслідків техногенних небезпек; 	<p><u>Заняття №4</u> Лекція №3</p> <p>Тема: Техногенні небезпеки та їх наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види та причини виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру. 2. Промислові аварії, катастрофи та їх наслідки. 3. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2	Робота з мультимедіа, випереджаючі завдання, бесіда	Письмове тестове опитування
	<p><u>Заняття №5</u> Практична робота №2</p> <p>Тема: Небезпеки техногенного походження та безпека в умовах надзвичайних ситуацій.</p> <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2	Робота з практичними завданнями	Оформити звіт про роботу
	<p>С.Р.С. №2</p> <p>Тема: Показники пожежо - вибухонебезпеки речовин і матеріалів</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Законодавча база в галузі пожежної безпеки. 2. Основи забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ, організацій. 3. Відповідальність за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки. <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2		Опрацювання питань плану
	<p>С.Р.С. №3</p> <p>Тема: Особливості розвитку пожежі</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи розвитку пожежі та їх характеристика. 2. Особливості зон горіння та факторів пожежі. <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2		Опрацювання питань плану
<p>С.Р.С. №4</p> <p>Тема: Вибух та його характеристика</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вибух та його характеристика 2. Класифікація об'єктів за їхньою пожежо – вибухонебезпечністю. 3. Вимоги до транспортування та маркування небезпечних вантажів. 	2		Опрацювання питань плану	

	Література: № 1,2,11,12. С.Р.С. №5 Тема: Радіаційна безпека План : 1. Нормування радіаційної безпеки. Рівні втручання у разі радіаційної аварії. Вимоги до розвитку і розміщення атомної енергії. 2. Чорнобильська катастрофа: події, факти, цифри. Категорії зон радіоактивно забруднених внаслідок аварії на ЧАЕС. 3. Захист населення та приміщень від проникнення радіоактивних речовин. Література: № 1,2,4,11,12.				Опрацювання питань плану	
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.						
Знати: - загальні причини виникнення соціальних та політичних небезпек; - причини виникнення соціально - політичних конфліктів та їх наслідки; - види тероризму та їх характеристику; - назвати ознаки радіаційного ураження, його види та нормування; - вплив соціальних факторів на здоров'я і життя людини; - охарактеризувати корупцію і криміналізацію суспільства; - небезпеку зростання злочинності та	Заняття №6 Лекція №4 Тема: Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. План: 1. Соціально-політичні конфлікти та їх особливості. 2. Поняття про різновиди натовпу та поведження людини в ньому. 3. Соціальні фактори, що впливають на здоров'я і життя людини. Корупція і криміналізація суспільства. 4. Зростання злочинності, як фактор небезпеки. Види злочинних посягань на людину. Література: № 1,2,4,11,12.			2	Робота з мультимедіа, перегляд відеофільму, випереджаючі завдання	Усне фронтальне опитування

<p>види злочинних посягань на людину; - небезпечний вплив хімічних речовин на організм людини; - небезпеку тютюнопаління, токсикоманії та вживання алкоголю для здоров'я людини;</p> <p>Вміти: - пояснити причини виникнення пожеж у природних екосистемах; - охарактеризувати радіаційну небезпеку для живих організмів і навколишнього середовища; - класифікувати небезпечні хімічні речовини ; - перерахувати класи небезпеки згідно зі ступенем їхньої дії на організм людини; - запобігати виникненню та ускладненню конфліктних ситуацій; - охарактеризувати глобальні проблеми людства.</p>	<p>С.Р.С.№7 Тема: Тероризм. Правила безпеки студентів під час війни. План: 1. Види тероризму та їх характеристика. 2. Правила поведінки дитини під час евакуації. 3. Правила безпеки дитини від мін та вибухівки. 4. Інформаційна безпеки дитини під час війни. Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2		Опрацювання питань плану
	<p>Заняття №7 Практична робота №3 Тема: Джерела небезпек життєдіяльності людини та породжені ними фактори. Література: № 1,2,4,11,12.</p>	2	Робота з практичними завданнями	Оформити звіт про роботу
	<p>Заняття №8 Семінарське заняття № 1 Тема: Комбіновані небезпеки План 1. Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф'яна пожежа). 2. Радіаційна небезпека: джерела радіації, класифікація радіаційних аварій, фази аварій та фактори радіаційного впливу на людину. 3. Ознаки радіаційного ураження, його види та нормування. 4. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. 5. Характеристика класів небезпеки згідно зі ступенем їхньої дії на організм людини. 6. Класифікація суб'єктів господарювання за хімічною безпекою. 7. Наркоманія, токсикоманія, алкоголізм: їх характеристика і наслідки. 8. Глобальні проблеми людства та їх</p>	2	Доповіді студентів, робота з мультимедіа елементи бесіди	

	характеристика. Література: № 1,2,4,11,12.			
	С.Р.С. №8 Тема: Соціально-психологічні фактори та їх характеристика. План : 1. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення. 2. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. 3. Фактори, що стійко або тимчасово підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку. Література: № 1,2,4,11,12.	4		Опрацювання питань плану
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.				
Знати: - основні етапи ризику та принципи його оцінки; - особливості виникнення індивідуального ризику; - специфіку появи групового ризику; - особливості управління ризиком; - характеризувати концепцію допустимого ризику; - визначення наявних проблем з безпеки і захисту ОГ у НС; Вміти: - проаналізувати ступінь ризику і вказати проблеми безпеки; - оцінити ризик виникнення та розвитку НС;	Заняття №9 Лекція №5 Тема: Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС. План: 1. Загальний аналіз ризику і проблем безпеки. 2. Концепція прийнятного ризику 3. Індивідуальний та груповий ризик. Література: № 1,2,4,11,12.	2	Робота з мультимедіа, випереджаючі завдання, бесіда	Тестові завдання, усне опитування
	Заняття №10 Практична робота №4 Тема: Дослідження причин виникнення небезпек, їх характеристик та особливостей. Література: № 1,2,4,11,12.	2	Робота з практичними завданнями	Оформити звіт про роботу
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС. Управління силами та засобами ОГ під час НС.				
Знати: - систему управління безпекою та захистом у НС, як складову державної	Заняття №11 Лекція №6 Тема: Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура	2	Робота з мультимедіа, випереджаючі	

<p>системи; - назвати органи управління, сили і ресурси з попередження та реагування НС на державному рівні; - вказати головні положення про навчання персоналу підприємств в разі виникнення НС та аварій; - порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС; - назвати техніку, яка застосовується при ліквідації НС; - правила поведінки людей та способи дій в умовах НС;</p> <p>Вміти: - дати характеристику рятувальних та інших невідкладних робіт; - перерахувати сили НС та їх ешелоноване угруповання.</p>	<p align="center">захисту населення та АТО у НС.</p> <p align="center">План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система управління безпекою та захистом у НС, як складова державної системи. 2. Органи управління, сили і ресурси з попередження та реагування НС на державному рівні. 3. Головні положення про навчання персоналу підприємств, установ і організацій діям та способам захисту в разі виникнення НС та аварій. 4. Порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС. 5. Правила поведінки людей та способи дій в умовах НС . <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>		<p align="center">завдання, бесіда</p>	
	<p>С.Р.С. №9 Тема: Менеджмент безпеки, правове забезпечення та структура захисту населення на АТО у НС.</p> <p align="center">План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Критерії та показники оцінки ефективності функціонування системи безпеки та захисту в НС об'єкту господарювання. 2. Правові норми, що регламентують організаційну структуру органів управління безпекою та захистом у НС. 3. Процеси функціонування, розвитку та регламентація режимів запобігання і ліквідації НС. 4. Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт. Техніка, що застосовується при ліквідації наслідків НС. <p>Література: № 1,2,4,11,12.</p>	<p align="center">2</p>		<p align="center">Опрацювання питань плану</p>
<p align="center">Розділ 2. Основи охорони праці Тема: Правові та організаційні питання охорони праці.</p>				

<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні положення закону України «Про охорону праці», Кодексу законів про працю України, законів України «Про охорону здоров`я», «Про загальнообов`язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, які спричинили втрату працездатності», «Про колективні договори» та чинних нормативно-правових актів з охорони праці; - порядок розслідування та обліку нещасних випадків і аварій; - систему управління охороною праці; - порядок державного нагляду та громадського контролю за дотриманням вимог охорони праці; <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати нормативно-правові акти з питань охорони праці для вирішення у разі 	<p>Заняття №12 Лекція №7</p> <p>Тема: Загальні питання. Законодавча і нормативна база України про охорону праці.</p> <p>План</p> <p>1. Предмет «Основи охорони праці», його зміст і задачі та зв'язок його з іншими предметами. Основні терміни.</p> <p>2. Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці.</p> <p>Закон України «Про охорону праці»</p> <p>Законодавство про працю:</p> <p>а) праця жінок та молоді</p> <p>б) державне соціальне страхування</p> <p>3. Відповідальність працівників за порушення законодавства та нормативних актів про охорону праці.</p> <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,11,13</p>	2	Робота з мультимедіа, випереджаючі завдання, бесіда	Тестові завдання, усне опитування
	<p>С.Р.С. №10</p> <p>Тема: Акти з охорони праці та інструкції, що діють в організації. Фінансування охорони праці.</p> <p>План:</p> <p>1. Нормативно - правові акти з охорони праці.</p> <p>2. Класифікація стандартів.</p> <p>3. Основні принципи та джерела фінансування.</p> <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,11,13</p>	2		Опрацювання питань плану
	<p>С.Р.С. №11</p> <p>Тема: Організація охорони праці на виробництві.</p> <p>План</p> <p>Державний нагляд, відомчий, громадський та регіональний контроль за охороною праці.</p> <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,11,13</p>	2		Опрацювання питань плану

<p>необхідності спірних питань між робітником та роботодавцем;</p> <ul style="list-style-type: none"> - складати акт за формою Н-1, Н-5 та НПВ; - організувати охорону праці на виробництві. 	<p>С.Р.С. №12 Тема: Навчання з питань охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. 2. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. 3. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,11,13</p>	4		Опрацювання питань плану
	<p>Заняття №13 Практична робота №5 Заповнення актів розслідування НВ на виробництві</p> <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,11,13</p>	2	Робота з практичними завданнями	Оформити звіт про роботу
Тема 2 Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.				
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основи фізіології та гігієни праці. - основні етапи та принципи формування безпечної життєдіяльності людини; - характеристики, класифікацію та нормування зовнішніх та внутрішніх негативних факторів, що негативно впливають на здоров'я людини; - вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки; - правила безпеки, шляхи захисту себе та свого оточення при виникненні різноманітних надзвичайних ситуацій 	<p>Заняття №14 Лекція №8 Тема: Фізіологія праці. Визначення цілі та завдання виробничої санітарії</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи фізіології праці. 2. Гігієна праці, її значення 3. Загальна характеристика виробничих факторів робочої зони. 4. Мікроклімат виробничих приміщень. <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>	2	Робота з мультимедіа, випереджаючі завдання, бесіда	Фронтальне усне опитування
	<p>С.Р.С. №13 Тема: Вібрація. Шум, ультразвук та інфразвук. Виробничі випромінювання і їх дія на здоров'я людини.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вібрація, джерела, методи контролю та її негативний вплив на організм людини. 	2		Опрацювання питань плану

<p>природного, техногенного, соціально-політичного та воєнного характеру;</p> <p>- можливості запобігання, реагування на небезпеки різного походження та їх наслідки;</p>	<p>2. Класифікація шумів, контроль параметрів та методи захисту.</p> <p>3. Виробничі випромінювання, та їх вплив на організм людини.</p> <p>4. Вентиляція. Види вентиляції. Освітлення виробничих приміщень.</p> <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>			
<p>Вміти:</p> <p>- організувати роботу з охорони праці у довіреному йому виробничому підрозділі, ділянці;</p> <p>- аналізувати вплив умов праці на травматизм та захворюваність, на підвищення продуктивності праці та показники ефективності виробництва;</p> <p>- визначати вимоги щодо навчання працівників з урахуванням їх функціональних обов'язків;</p>	<p>С.Р.С. №14</p> <p>Тема: Джерела забруднення та контроль за станом виробничого середовища</p> <p>План</p> <p>1. Характеристика шкідливих речовин в робочих зонах, їх дія на організм людини.</p> <p>2. Шкідливі та отруйні речовини в повітрі робочих приміщень.</p> <p>3. Значення ГДК деяких шкідливих речовин.</p> <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>	2		Опрацювання питань плану
<p>- провести інструктажі на робочому місці з питань захисту від шкідливих та небезпечних факторів;</p> <p>- оцінити безпечність виробничих процесів, технологічного обладнання за окремими чинниками;</p> <p>- визначати необхідні технічні рішення системи пожежного захисту.</p>	<p>Заняття №15 Практична робота №6</p> <p>Тема: Дослідження параметрів мікроклімату виробничих приміщень</p> <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>	2	Робота з практичними завданнями	Оформити звіт про роботу
Тема 3. Основи виробничої безпеки				
<p>Знати:</p> <p>- визначати рівень безпеки системи „людина – життєве середовище”;</p> <p>- техніку безпеки та пожежну безпеку;</p> <p>- реалізацію принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності;</p> <p>- засоби захисту від опіків та обмороження та термічних деформацій.</p>	<p>Заняття №16 Лекція № 9</p> <p>Тема: Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів</p> <p>План</p> <p>1. Безпечність виробничого устаткування.</p> <p>2. Безпека під час експлуатації систем під тиском і криогенної техніки.</p> <p>3. Засоби захисту від опіків, обмороження та термічних деформацій.</p> <p>4. Дія електричного струму на організм людини.</p> <p>5. Засоби захисту від ураженням електричним</p>	2	Робота з мультимедіа, випереджаючі завдання	Усне опитування, індивідуальні завдання

<p>- дія електричного струму на організм людини.</p> <p>Вміти:</p> <p>- визначати шкідливі та небезпечні виробничі фактори на робочому місці;</p> <p>- визначати вимоги законодавчих і нормативних актів з охорони праці в межах функціональних обов'язків фахівця;</p> <p>- надавати першу медичну допомогу при ураженні людини електричним струмом.</p>	<p>струмом.</p> <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>			
	<p>С.Р.С. № 15</p> <p>Тема: Особливості заходів електробезпеки на підприємствах</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система технічних засобів і заходів електробезпеки. 2. Вимоги безпеки до виробничих і допоміжних приміщень, вимоги до виробничих приміщень. 3. Вимоги безпеки праці під час експлуатації систем вентиляції, опалення і кондиціонування повітря. <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>	2		Опрацювання питань плану
	<p>С.Р.С. №16</p> <p>Тема: Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом.</p> <p>Напруга кроку та дотику</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація приміщень. Знаки безпеки. 2. Безпечна експлуатація електроустановок. 3. Електрозахисні засоби і заходи. <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>	2		Опрацювання питань плану

	<p><u>Заняття №17</u> Семінарське заняття №3 Тема: Вимоги та стандарти безпеки праці на виробничих об'єктах.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст, призначення і класифікація стандартів безпеки праці. 2. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. 3. Знаки безпеки. Правила протипожежної безпеки. 4. Професійно значущі властивості для роботи у небезпечних умовах. 5. Організація безпечної роботи електрообладнання і електроустановок 6. Фактори, що впливають на наслідки дії електричного струму. 7. Особливості заходів електробезпеки на підприємствах. 8. Засоби індивідуального та колективного захисту. <p>Література: №1,2,4,5</p>	2	Доповіді студентів, робота з мультимедіа елементи бесіди	
Тема 4. Травматизм та професійні захворювання.				
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - реалізацію принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності. - основні причини виробничих травм та професійних захворювань. - методи дослідження виробничого травматизму <p>Вміти:</p>	<p><u>Заняття №18. Лекція №10</u> Тема: Травматизм та професійні захворювання.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. 2. Класифікація нещасних випадків. 3. Профілактика нещасних випадків. <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>	2	Робота з мультимедіа, випереджаючі завдання	Усне опитування, індивідуальні завдання

<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати вплив умов праці на травматизм та захворюваність, на підвищення продуктивності праці та показники ефективності виробництва; - визначати вимоги щодо навчання працівників з урахуванням їх функціональних обов'язків; - організувати розслідування професійного захворювання на виробництві; - провести інструктажі на робочому місці з питань захисту від шкідливих та небезпечних факторів; - оцінити безпечність виробничих процесів, технологічного обладнання за окремими чинниками; 	<p>С.Р.С. № 17. Тема: Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням. 2. Засоби захисту, що застосовуються для попередження нещасних випадків на виробництві. <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>	4		Опрацювання питань плану
	<p style="text-align: center;"><u>Заняття №19</u> Семінарське заняття №4 Тема: Методи дослідження, аналізу, прогнозування, профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи дослідження і аналізу виробничого травматизму та професійних захворювань. 2. Методи прогнозування виробничого травматизму та професійних захворювань. 3. Методи профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань. <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>	2	Доповіді студентів, робота з мультимедіа елементи бесіди	
Тема 5. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.				
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нормативно-правові акти, що регулюють пожежну безпеку управління пожежною охороною; - органи державного нагляду, громадський контроль із 	<p><u>Заняття №23</u> Лекція №13 Тема: Основні поняття та значення пожежної безпеки. Категорії приміщень за вибухо - пожежонебезпечністю. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація пожежної безпеки на 	2	Робота з мультимедіа, випереджаючі завдання, бесіда	Тестові завдання, усне опитування

<p>пожежної безпеки;</p> <ul style="list-style-type: none"> - горючі, важкогорючі та негорючі речовини; - вибухонебезпечні речовини; - дії у разі виникнення пожежі. <p>Вміти:</p>	<p>підприємстві.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Системи попередження, засоби виявлення та гасіння пожеж; 3. 3.Первинні засоби пожежогасіння. Система попередження вибухів і пожеж. <p>Література: №1,3,5,6,7,8,10,13</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - оцінювати середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу; 	<p>Заняття №24 Практична робота №8 Складання інструкції з пожежної безпеки Література: №1,2,3,4</p>	2	Робота з практичними завданнями	Оформити звіт про роботу
<ul style="list-style-type: none"> - ідентифікувати небезпеку; визначити причини та можливі наслідки небезпек; - оцінювати рівень небезпек; визначити психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки; - надавати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим; визначити вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності. - визначити вимоги щодо навчання працівників з урахуванням їх функціональних обов'язків. 	<p>С.Р.С. №22. Тема: Міждержавні законодавчі акти з пожежної безпеки.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1.Основні визначення. Законодавчі та нормативно правові акти з пожежної безпеки. Категорії приміщень за вибухо-пожежонебезпечністю. 2. Державні стандарти з питань пожежної безпеки. 3. Галузеві стандарти з питань пожежної безпеки. <p>Література: №1,2,6</p>	2		Опрацювання питань плану
<p>Разом: 90 год. у т.ч. Лекцій -26, практ. – 16, семін.- 6 СРС – 42</p>				

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Денчиля-Сакаль Г.М. Навчальний посібник з дисципліни «Безпека життєдіяльності та Основи охорони праці» ВСП «УТЕФК КНТЕУ», 2021 - с. 186
2. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. / В. В. Зацарний, О. В. Зацарна, О. В. Землянська, Д. В. Зеркалов. – К.: Основа, 2016. 204 с.
3. Охорона праці. Підручник. О. С. Ільчук, Н. П. Чикунова-Васильєва / За ред. Д. В. Зеркалова. – К.: Основа, 2014. 364 с.
4. Митрога М.К., Гаврилко П.П. Безпека життєдіяльності / Навчальний посібник. Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ комітету інформації, 2004. - 164 с.

Додатковий

5. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. н. ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. н. ткачука і В. В. Зацарного. – К.: 2009 – с.
6. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
7. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. – Харків, ХНАМГ, 2007. - 227с. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004. – 408
8. ДСТУ 2293:14. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. На заміну ДСТУ 2293-99; чинний від 2015-05-01. Вид. офіц. К. : Б-ка Центру з безпеки на трансп., 2015. 16 с.
9. ДСТУ EN 2:2014 Класифікація пожеж (EN 2:1992; EN 2:1992/A1:2004, IDT). На заміну ГОСТ 27331-87: чинний від 2016-01-01 Наказом від 30.12.2014 № 1494 Про прийняття європейських та міжнародних нормативних документів як національних стандартів України, змін до національних стандартів України, скасування національних стандартів України та міждержавних стандартів в Україні.
10. Кодекс законів про працю України: Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII: станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322->

Інтернет ресурси

11. Офіційний портал Верховної Ради України – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>
12. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – Режим доступу: <https://dp.dsns.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці – Режим доступу: <http://dsp.gov.ua/>
14. <http://www.dnopr.kiev.ua> Офіційний сайт Держгірпромнагляду.